

JACQUES JACOBS

SHAGJE

Ik was op een reünie van een klas waar ik meer dan 25 jaar geleden mee werkte. Ik weet nog dat ik destijds hard, misschien soms iets te hard, aan die groep heb getrokken. Ze hadden nogal pech gehad met invallers. Daardoor was er achterstand ontstaan. Vooral bij rekenen. We slaagden erin de achterstand goeddeels in te lopen. Ik verwachtte dat mijn ex-leerlingen met genoegen aan dit resultaat zouden terugdenken. Tijdens de reünie trachtte ik daarom enige malen het gesprek op dat thema te brengen. Het was vruchteloos. Geen enkele leerling van toen bleek ook maar enige herinnering te hebben aan de inhaalactie. Wat ze allemaal nog wél wisten was dat ik soms graag mijn gitaar pakte en we liedjes gingen zingen. De liedjes zongen ze nu nog mee, een kwart eeuw na dato. Alsof het gisteren was!

Soms vinden we het werk dat we moeten uitvoeren iets te belangrijk. Zijn we te sterk op het resultaat gefocust. Maar soms ook zit het speciale van een situatie onverwacht opgesloten in het alledaagse. Als ik terugga naar mijn eigen schooltijd, dan denk ik al snel aan Siem. Siem was onze schooltuinvader. Hij zei niet veel en als hij sprak was dat in zwaar dialect en nauwelijks verstaanbaar. Maar Siem dwong op natuurlijke wijze ontzag af. Hij zat in de granen. Van zijn lessen werden onze handen niet veel groener. Maar Siem kon iets waar wij groot ontzag voor hadden. Siem kon namelijk goed, zeg maar gerust héél goed, roken. Dat hij gave rookkringen achter elkaar de lucht in kon blazen was mooi. Maar wat wij bijzonder knap vonden, was dat Siem kon roken zonder zijn shagje (spreek uit: sjekkie) uit zijn mond te nemen! In Siem's linker mondhoek was in de loop der jaren ruimte ontstaan en daar hing voortdurend een peukje. Tegenwoordig krijg je daar niet zo snel meer applaus voor, maar wij vonden het fascinerend. Siem rookte Javaanse Jongens. Zwarte shag. Tegenwoordig eufemistisch 'de Lux' genaamd. Hij rolde met Mascotte. Een prima vloeitje. Na enige tijd had het zoveel speeksel opgenomen, dat het peukje geheel bruin kleurde. Maar waar wij diep, diep ontzag voor hadden, was dat hij zijn trui uit en aan kon trekken zonder het brandende shagje uit zijn mond te nemen. Echt waar! Siem dacht ook vooruit. Siem anticipeerde op de volgende dag door 's avonds voor het slapengaan al een sigaretje te rollen voor de volgende dag. Een sigaretje dat hij, naar eigen zeggen, bij het afgaan van de wekker in het donker moeiteloos kon vinden. Bijna alles wat we van Siem in de schooltuin hadden kunnen leren is in rook opgegaan. Hetzelfde geldt voor Siem. Maar met zijn peukvaardigheid had Siem zich voor ons een beetje onsterfelijk gemaakt. Wat hij presteerde was voor ons van een hogere orde dan een compleet circus door een brandende hoepel.

Wat je aan fijne herinneringen aan de leerkrachten van je schooltijd overhoudt, is vaak verassend. Het betreft nog al eens herinneringen aan die momenten waar de leerkracht iets van zijn of haar passie prijs gaf. Zo denk ik bijvoorbeeld terug aan de leraar die me naar Chagall en Matisse leerde kijken. Of de leerkracht die me leerde om diepte in een tekening te krijgen. Willekeurige voorbeelden waar een kind wordt aangestoken door het enthousiasme van zijn leerkracht. Het speciale, waar de meester of juf door wordt gegrepen, dat wordt niet zo snel vergeten, dat behoudt vaak zijn glans. Bij de inspanningen om leerlingen elke dag in het curriculum verder te brengen, mag de leerkracht niet vergeten tijd te nemen voor wat juist hem of haar boeit. Dat werkt tegen geheugenvervaging en verhoogt de betrokkenheid van de leerlingen. Hartstocht en passie zijn overdraagbaar.